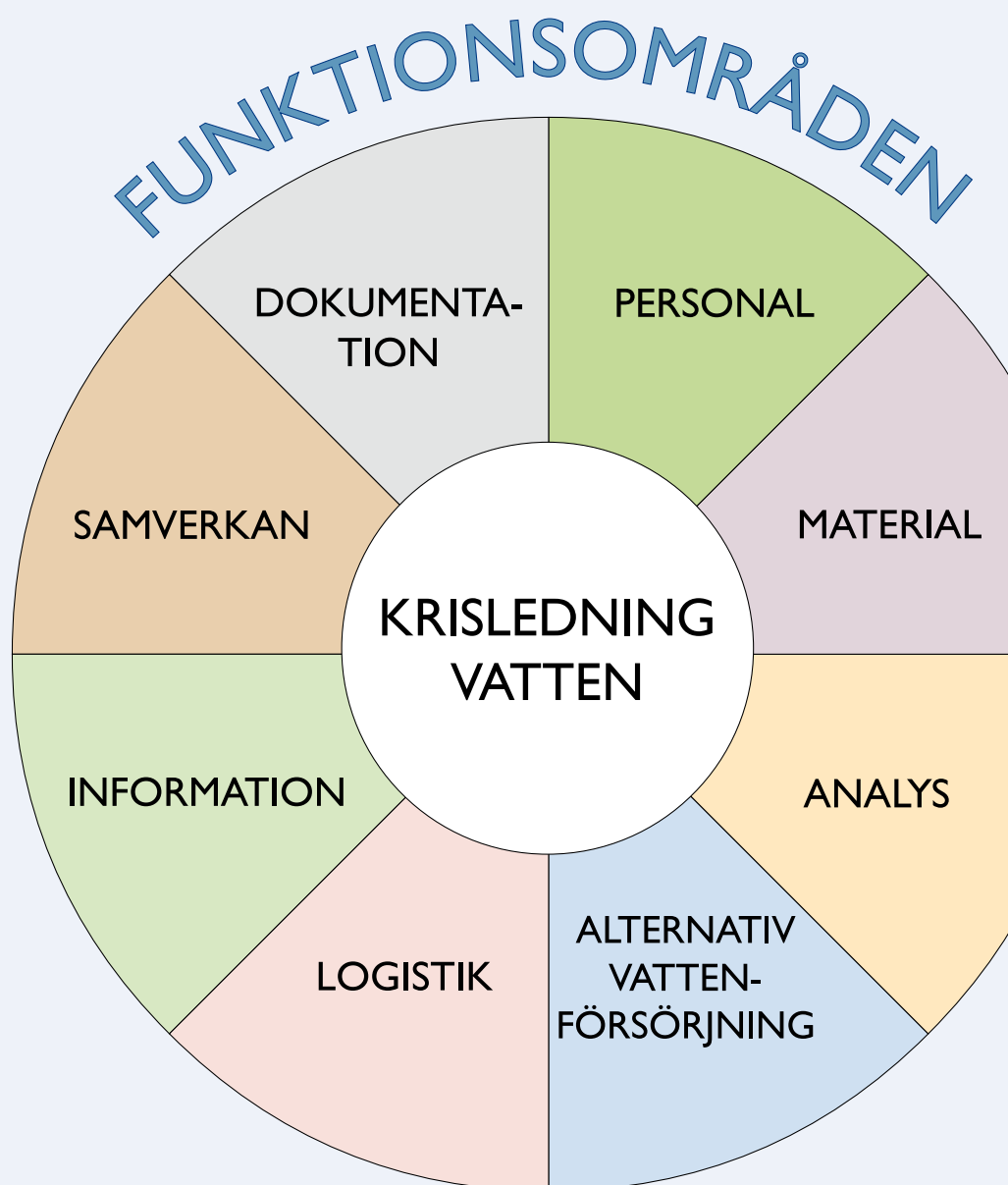

För krisledningen

Strategi vid vattenkris med nödvattenförsörjning

LIVSMEDELS
VERKET

© Livsmedelsverket, juni 2011

Projektledare: Christina Nordensten, statsinspektör, projektledare VAKA

Projektgrupp: Peter Norberg och Eva-Marie Abrahamsson, VAKA

Referensgrupp: Jan-Erik Ylinenpää och Per-Anders Bergman, VAKA,
Anna Tengelin Skoogh Kristianstad kommun

Layout: Merethe Andersen

Tryck: KPH Trycksaksbolaget AB, Uppsala

Hur du använder dokumenten

För att skapa dig en överblick av dokumenten slå upp sidan 4 i vardera häfte och jämför dessa.

Strategidokumentet för krisledningen är till för att samla in strategisk information till stöd för fortsatta beslut i krisen som behöver nödvattenförsörjning.

Det operativa dokumentet är indelad i funktionsområden – samma lista hittar du i strategidokumentet på sidan 3.

Dricksvattenproducenten – oavsett om det är en stor eller en mindre organisation – ser olika ut och kan till exempel ha sin personal arbetande med alla delar i båda dokumenten samtidigt, ha avdelat viss personal till vissa uppgifter, ha en egen stab för krisledning etc. Använd dokumenten på det sätt som passar just din organisation eller kris bäst.

Ordningen i dokumenten innebär INTE att de ska följas i den ordning de står – oftast krävs parallella arbeten. De rubriker som finns i dokumenten återkommer dock ofta i kriser som behöver nödvattenförsörjning.

Dokumenterna bygger på samlad erfarenhet från större dricksvattenkriser som VAKAs egna medlemmar hanterat och innehåller därför en mängd bra tips och råd. Vi har försökt hålla dokumenterna kortfattade för att göra det överskådligt och de ska ses som utkast och stöd för det egna arbetet eller för att ta fram egna versioner. Det kan därför innebära att allt inte är tillämpligt eller förståeligt för alla.

De ingående dokumenterna är förslag på hur och med vad krisledning och operativa grupper kan hantera och agera i kris med behov av nödvattenförsörjning.

Innehållet i dokumenterna utgår från att krisen leds av en krisledningsgrupp inom organisationen för dricksvatten (tekniskt kontor eller motsvarande) och operativa grupper under denna.

Samtliga ingående checklistor kommer att finnas för utskrift på www.livsmedelsverket.se

Dokumenterna har som fokus nödvattenförsörjning – i allt övrigt behövs naturligtvis andra styrdokument och krisplaner.

Se även Livsmedelsverket handbok *Krishantering för dricksvatten (2008)*.

Ledning och strukturering av krisorganisation

– översikt

1. Krisledningens sammansättning
Personal/avdelning
2. Funktionsområden
☐ Personal
☐ Material
☐ Analys
☐ Alternativ vattenförsörjning
☐ Logistik
☐ Information
☐ Samverkan
☐ Dokumentation
3. Mandat och befogenheter
4. Arbetsstrategi
5. Avslut
6. Övrigt

I. Krisledningens sammansättning

	Ansvar/funktion	Kontaktväg (tel, e-post, etc)
Personal/avdelning		

2. Funktionsområden

Ansvarig för funktionsområde tar ansvar för sin grupp och har rapporteringsansvar till krisledningen. Sammanfattning av läget och viktiga parametrar på denna sida.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
■ Personal		
■ Material		
■ Analys		
■ Alternativ vattenförsörjning		
■ Logistik		
■ Information		
■ Samverkan		
■ Dokumentation		

■ Personal Frågeställningar som ska rapporteras till krisledningen		
	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Hur ser personalsituationen ut:		
- befintlig?		
- vilken uthållighet?		
- vilka externa resurser finns?		
- prioritering av personella resurser – för vilka roller?		
Ta fram underlag för beslut om övertid		
Möjligt/lämpligt att använda FRG (frivilliga grupper)?		
Ta fram underlag för delegation av mandat och befogenheter		

■ Material

Frågeställningar som ska rapporteras till krisledningen.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Hur ser materialsituationen ut:		
- befintlig		
- vilken uthållighet?		
Utred extra/externa resurser		
Utred det kommunala ansvaret vad gäller tillhandahållandet av flaskvatten, dunkar, tappställen, bajamajor etc (inte nödvändigtvis VA-huvudmannens ansvar)		
Vilka externa resurser finns?		
Analys av möjliga konsekvenser		

■ Analys

Analysen syftar till att ta fram underlag till aktuell lägesbild och ska rapporteras till krisledningen. Sammanställningen kan göras i krisledningsprotokollet sidan 19.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Utred och ta fram underlag för beslut om vattenstrategi.		
– kvalitet kontra leverans		
– vatten för olika ändamål		
– olika tillhandahållandestrategier		
Utred vilka tidsaspekter som måste tas hänsyn till		
Utred och ta fram underlag för bedömning av sanitära behov i drabbat område		
Identifiera eventuella vattendomar och deras innebörd		

TÄNK PÅ:

- Glöm inte analysera "worst case"!
- Uppdatera kontinuerligt bedömningar av läget och analysera fortlöpande konsekvenserna.

■ Alternativ vattenförsörjning

Området har koppling till analysfunktionen. Oavsett om det finns ett akut behov eller inte kan området behöva utredas inför annan händelseutveckling.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Material		
Nödvatten		
Alternativ vattenförsörjning		
Bevakning av platser		

TÄNK PÅ:

- Vilka områden/kunder förbrukar mest vatten?
- Kan man få fastighetsägarna att dra ner?
- Vilken besparing kan göras?
- Kontakt med livsmedelskedjor, bryggerier, båtar m m

■ **Logistik**

Frågeställningar som ska rapporteras till krisledningen.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Ta fram underlag för logistisk planering.		
Utred avgörande logistiska flaskhalsar.		
Utred om logistik med aktuell personalsituation fungerar beträffande:		
- transport		
- drabbade områden		
- nödvatten		
- markservice till krisledning och övriga funktioner		

■ Information		
Frågeställningar som ska rapporteras till krisledningen.		
	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Bemanning av funktionen		
Akut informationsbehov		
Informationsstrategi		
Utred hur fås en gemensam bild av läget hos		
- kommunala informatörer		
- internt/externt		
Finns tillgängliga listor över ansvariga, krisledningsstab, beredskapssamordnare, kommundelar etc?		
Vilka mötesforum behövs för att informatörerna ska få korrekt och snabb information utan att störa driftorganisationerna? (Point-of-contacts)		
Utred vilka som behöver informeras och hur		
Samordning – ta fram gemensamma mallar för information till:		
- internt/hela organisationen		
- kranskommuner		
- medborgare		
- övrig extern		
Övrigt informationsresursbehov		

■ Samverkan

Frågeställningar som ska rapporteras till krisledningen.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Utred/bedöm behovet av samband med samverkande organisationer		
- andra förvaltningar (t ex socialförvaltning, skola, omsorg, äldreboenden)		
- Länsstyrelsen		
- smittskydd		
- landsting/region		
- grannkommuner		
- myndigheter		
- övriga (t ex expertgrupper)		
Upprätta samband med alla samverkande parter		
Förankra kontakterna enligt gällande överenskommelser		

TÄNK PÅ:

- Svenska kyrkan som samarbetspart eller andra trossamfund
- Privata sjukhus

■ Dokumentation

Nedan följer exempel på sånt som bör dokumenteras löpande.

	Källa/placering	Rum/ansvarig
Tidsaxel för händelser, åtgärder, beslut etc		
- tider		
- källor till information		
- beslut		
- åtgärder		
- mediabevakning		
- övrigt		

TÄNK PÅ:

- Ta fotografier på allt – från problemområdet till stabsrum och översiktsbilder/-kartor.

4. Arbetsstrategi

Strategiska beslut eller strategiska dokument som styr verksamheten, åtgärder och målsättning.

Dvs befintliga dokument och löpande beslut.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Policy/dokument		

5. Avslut

Krisledningens dokument för att underlätta för återgång till normal verksamhet.
Det kan också fungera som planeringsunderlag.

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat
Hävning av kokpåbud/förbud att använda vattnet		
- När?		
- Vem har mandat att häva?		
- Hur?		
Avslut av krisen		
- När?		
- Vem har mandat att avsluta?		
- Hur?		
Initiera uppföljning och utredning av krisen		
- När?		
- Hur?		
Information till samtliga berörda att krisen är över		
- När?		
- Hur?		
Försäkringsärenden		
Ersättningsfrågor och klagomål		
Uppföljning och utvärdering		
- Vem?		
- Klart?		
Plan för efterarbetet (exempelvis rapportering, ekonomi, åtgärder, revidering av krisplan, bemanning, organisation etc)		

6. Övrigt

	Kommentar/Anteckning	Åtgärdat

Definition av begrepp

Funktionsområde

En samling frågeställningar som berör ett visst område inom krisarbetet.

Nödsvatten

Det akuta och högst tillfälliga dricksvatten som måste fram i samband med en olycka då det vanliga dricksvattnet inte går att använda. Kan t ex vara flaskvatten eller vattentankar.

Strategisk ledning

Den eller de som leder krisen (Krisledning), fattar de beslut som krävs och som har det övergripande ansvaret i samband med en kris.

Den strategiska ledningen ska skapa en samlad bild av den uppkomna situationen, analysera behov av insatser och prioritera åtgärder. Krisledningen ska dels skapa en samordnad krishantering genom att fördela lednings- och arbetsuppgifter, dels ta fram resurser både personella som materiella.

Ta fram riktlinjer och fatta beslut som de operativa arbetsgrupperna och organisationen kan följa.

Operativ ledning

De arbetsgrupper som arbetar med de olika funktionsområdena operativt och gör detta på uppdrag av den strategiska ledningen/krisledningen.

De operativa arbetsgrupperna tar fram beslutsunderlag till krisledningen och är tänkt att fungera som ett ledningsstöd/stab till den strategiska ledningen/krisledningen.

Lägesprotokoll:

Krisledningens sammanställning – uppdateras dagligen.

DATUM:					
	Idag/nuläge	I morgon	om 2 dagar	om 5 dagar	om 10 dagar
Antal invånare/ Drabbade personer					
Behov totalt (x liter/ dygn och person)					
Olika verksamheters behov (x liter/dygn)					
Summa försörjnings- förmåga (procent)					
Personalbehov					
Personalresurs					
Transportbehov					
Transportresurs					
Drabbade områden (kommundel)					
Andel med vatten i kranen					
Avlopp/hygien					
Provtagning/analys					
Information – planerad					

VAKA

VAKA är en nationell vattenkatastrofgrupp bestående av representanter från dricksvattenbranschen och kommuner.

VAKA har bildats på initiativ av Livsmedelsverket och ger expertstöd och coachning till kommuner och dricksvattenproducenter som drabbas av svårare dricksvattenkriser.

STRATEGI VID VATTENKRIS MED NÖDVATTENFÖRSÖRJNING är en produkt från VAKA med underlag baserade på insatser i dricksvattenkriser och från erfarenheter vid övningar i nödvattenförsörjning.

Läs mer om VAKA på www.livsmedelsverket.se